

Ju2016/04647/L5

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten

Remissvar SOU 2016:42 Ett starkt straffrättsligt skydd mot köp av sexuell tjänst och utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, m.m.

Sammanfattning

Umeå tingsrätt anser inte att brottet köp av sexuell tjänst bör gradindelas på det sätt som föreslagits. Det bör övervägas att brottet köp av sexuell handling av barn, istället för den föreslagna lösningen, inordnas under något av de befintliga brotten i 6 kap. I övrigt godtar tingsrätten utredningens bedömningar och förslag.

Allmänna synpunkter

De föreslagna gradindelningarna av brotten *köp av sexuell tjänst* och *utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling* är ett led i en allmän utveckling där straffskalorna blir allt snävare. Tingsrätten vill framhålla att en sådan utveckling inte är önskvärd. Tröskeeffekter uppstår och domstolens möjligheter att bestämma ett lämpligt straffvärde med beaktande av gärningsomständigheterna i varje enskilt fall försvåras.

Gradindelning av brottet köp av sexuell tjänst

Det finns starka skäl som talar emot att gradindela brottet köp av sexuell tjänst på det sätt som föreslagits. Tingsrätten delar i allt väsentligt det synsätt som kommer till uttryck i det särskilda yttrandet. För att uppfylla syftena med förslaget bör istället de brottsbekämpande myndigheterna förbättra sitt arbetssätt för att lyfta de omständigheter som är relevanta för en nyansering av gärningens straffvärde. En tydlig styrning från regeringens sida är alltså att föredra framför lagstiftningsåtgärder.

Benämningen *grovt köp av sexuell tjänst* bör under alla omständigheter av rent språkliga skäl omarbetas. Om regeringen anser att en gradindelning trots allt ska ske, kan ett alternativ vara följande. *Den som... döms för köp av sexuell tjänst till böter eller fängelse i sex månader eller, om omständigheterna är försvårande, till fängelse i högst ett år. Som försvårande omständigheter ska särskilt beaktas...*

Utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling

Tingsrätten instämmer i den skärpta synen på brottet som lyfts av utredningen. Som utredningen påpekar innebär köp av sexuell handling alltid en form av utnyttjande av barnet. Tingsrätten anser dock att regeringen bör överväga en annan lösning än den som föreslås i betänkandet. Straffskalan för det föreslagna normalgradsbrottet kommer att sammanfalla med brottet *sexuellt övergrepp mot barn*. Straffskalan delas även med brottet *sexuellt utnyttjade av person i beroendeställning*, som bär vissa likheter med brottet *köp av sexuell handling av barn*. Det bör därför övervägas om inte brottet istället kan inarbetas i existerande lagstiftning, exempelvis 6 kap 3 § eller 6 §. Då tydliggörs att det är fråga om ett sexuellt övergrepp på barnet och det undviks att tillskapa ytterligare ett brott i 6 kap. som rubriceras som utnyttjande av barn.

När det gäller de omständigheter som kvalificerar ett grovt brott enligt betänkandets förslag, anser tingsrätten att dessa i vart fall kan anses vara sådana att brottsbenämningen, trots den nya lydelsen, inte fullt ut motsvarar brottets allvar.

Undantag från krav på dubbel straffbarhet för köp av sexuell tjänst

Tingsrätten delar utredningens bedömning. Om undantag ändå införs, bör det begränsas till grovt brott där större internationell samsyn tycks råda och kan motiveras med hänsyn till straffvärdet.

Oaktsamhetskravet för gärningsmän beträffande brottsoffers ålder vid sexualbrott mot barn

Tingsrätten ställer sig bakom utredningens förslag och välkomnar en mer enhetlig begreppsbildning inom straffrättens område. Förväntningarna på den praktiska effekten av reformen i rättstillämpningen bör dock inte överdrivas.

Mikael Forsgren

Jon Karlsson

Domstolens yttrande har beslutats av chefsrådmannen Mikael Forsgren. I handläggningen har även tingsfiskalerna Jon Karlsson (föredragande), Sofie Sundström och Jonas Eklund deltagit.